

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 23 czerwca 2014 roku

Pozwami z dnia 11 września 2013 roku (data prezentaty) powodowie J. T., E. W., C. R., P. M., I. Ż., Z. Ż., D. R., M. K. (1), M. P. (1), R. K., A. S. (1), T. T., M. O. (1), A. C., I. M., M. K. (2), B. C., P. S., M. P. (2), H. B., R. L., E. C., L. Rajko, Z. K. (1), M. S. (1), Z. K. (2), K. I., B. J., A. T., A. D., K. Ż., K. T., M. I., W. K., M. O. (2), D. J., J. S., J. F., S. P., M. S. (2), M. P. (3) wnieśli o zasądzenie od (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. kwot po 400,00 euro wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 7 maja 2013 roku do dnia zapłaty tytułem odszkodowania za opóźniony lot oraz zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powodowie wskazali, że mieli zaplanowany lot o nr (...) 136 na dzień 5 maja 2013 roku na godzinę 17.50 na trasie z T. A. do W.. Lot ten realizowany był przez pozwanego przewoźnika. Przyłot na lotnisko w W. zaplanowany był na godzinę 20:40. Samolot wystartował z T. A. ze znacznym opóźnieniem dopiero w dniu 6 maja 2013 roku o godzinie 7:30. Samolot przyleciał na lotnisko w W. w dniu 6 maja 2013 roku ok. godziny 10:10, czyli 13 i pół godziny po planowanym czasie przylotu. Powodowie wskazali, że opóźnienie lotu powoda było następstwem decyzji operacyjnej pozwanej o niepodstawieniu samolotu do wykonania lotu powodów o czasie. Do dnia wytoczenia powództwa przewoźnik nie wypłacił powodom odszkodowania należnego im na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 roku nr (...) ustanawiającego wspólne zasady odszkodowania i pomocy dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lub dużego opóźnienia lotów.

Nakazami zapłaty w postępowaniu upominawczym Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w W. nakazał pozwanemu (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. zapłacić na rzecz każdego z powodów kwotę po 400 euro wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 7 maja 2013 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 625 zł tytułem kosztów procesu.

Pozwany skutecznie wniósł sprzeciwy od nakazów zapłaty, zaskarżając je w całości oraz wnosząc o uchylenie nakazu zapłaty i odrzucenie pozwu, a w razie nieuwzględnienia tego zarzutu o uchylenie nakazu zapłaty i oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu zakwestionował możliwość domagania się odszkodowania dochodzonego przez powodów w przypadku opóźnienia lotu. Pozwany w pierwszej kolejności podniósł, iż droga sądowa w niniejszej sprawie jest niedopuszczalna, gdyż w jego ocenie sprawa ze względu na wyraźną regulację w przepisach szczególnych należy do kompetencji organów administracji i sądów administracyjnych. Niezależnie od powyższego pozwany podnosił, że roszczenie powodów jest bezzasadne. Z ostrożności procesowej pozwany wskazał, że zaszły w niniejszej sprawie nadzwyczajne okoliczności, które wyłączyły jego odpowiedzialność za opóźnienie.

Postanowieniem z dnia 18 października 2013 roku tut. Sąd odmówił w niniejszej sprawie odrzucenia pozwów.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 5 maja 2013 roku o godzinie 17:50 lotem realizowanym przez przewoźnika (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. o nr lotu (...) 136 z T. A. (Izrael) do W. mieli podróżować J. T., E. W., C. R., P. M., I. Ż., Z. Ż., D. R., M. K. (1), M. P. (1), R. K., A. S. (1), T. T., M. O. (1), A. C., I. M., M. K. (2), B. C., P. S., M. P. (2), H. B., R. L., E. C., L. Rajko, Z. K. (1), M. S. (1), Z. K. (2), K. I., B. J., A. T., A. D., K. Ż., K. T., M. I., W. K., M. O. (2), D. J., J. S., J. F., S. P., M. S. (2), M. P. (3). Czas przylotu samolotu został przewidziany na godzinę 20:40 na lotnisko w W.. Samolot wystartował z T. A. ze znacznym opóźnieniem dopiero w dniu 6 maja 2013 roku o godzinie 7:30 i przyleciał na lotnisko w W. w dniu 6 maja 2013 roku ok. godziny 10:10, czyli z 13 i pół godzinnym opóźnieniem (okoliczność bezsporna).

W maju 2013 r. przewoźnik Enter A. Sp. o. o. z siedzibą w W. dysponował flotą 8 samolotów typu Boeing 737-400 o maksymalnej ilości miejsc 168, 4 samolotów typu Boeing 737-400 o maksymalnej ilości miejsc 189, z czego dwa

samoloty typu Boeing 737-400 o znakach rejestracyjnych SP- (...) oraz SP- (...) miały wykonywane obowiązkowe cykliczne przeglądy techniczne – odpowiednio C-C. oraz A-C.. Skarżony rejs (...) 136 na tracie T. – A. – W. dnia 5 maja 2013 roku był zaplanowany jako drugi odcinek rotacji W. – T. A. – W. o numeracji rejsów (...) 135 - (...) 136 i pierwotnie miał być wykonany na samolocie typu Boeing 737 – 400 o znakach rejestracyjnych SP- (...). Dnia 4 maja 2013 roku dowódca samolotu SP- (...) zgłosił uszkodzenie silnika wymagające natychmiastowej naprawy, w wyniku czego samolot został uziemiony. Czas usprawnienia samolotu był niemożliwy do przewidzenia, z tego względu zdecydowano o przeniesieniu zaplanowanych na nim operacji lotniczych na dzień 5 maja 2013 roku na inny samolot tego samego typu o znakach SP- (...), który był tego dnia dostępny od godziny 7:50 (...) w porcie lotniczym W.. Samolot SP- (...) przed skarżonym rejsiem wykonywał lot na trasie T. – A. – W. o numerze (...). Po wylądowaniu w W. pilot stwierdził uszkodzenie i niezdatność samolotu do wykonania kolejnego lotu. Po kontroli przeprowadzonej przez mechaników samolot został uziemiony. Następnie zdecydowano o wykonaniu skarżonego rejsu na samolocie o znakach SP- (...), po zakończeniu zaplanowanej na nim rotacji. Po wylądowaniu samolotu w (...) kapitan zgłosił uszkodzenie łopatek silnika przez zassanie ciała obcego. Samolot uziemiono do czasu wymiany uszkodzonych części. W zaistniałej sytuacji operacji zdecydowano o przeniesieniu skarżonego rejsu na samolot SP- (...) po zakończeniu planowanej na nim rotacji (okoliczności niesporne).

Powodowie zgłosili pozwanemu reklamację oraz wezwali go do zapłaty odszkodowania za opóźnienie lotu o nr (...) 136 z T. A. do W. w dniu 5 maja 2013 roku w terminie 7 dni od otrzymania wezwania (zgłoszenie reklamacji k. 6-7v.). Wezwanie powodów pozostało bez odpowiedzi (okoliczność niesporna).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy, których autentyczność i zgodność z rzeczywistym stanem rzeczy nie budziła wątpliwości oraz twierdzeń przyznanych wprost i niezaprzeczonych przez strony, na podstawie art. 229 k.p.c. i 230 k.p.c.

Sąd zważył co następuje:

Powództwa zasługują na uwzględnienie.

Podstawę prawną dochodzonego przez powodów roszczeń stanowiły przepisy Rozporządzenia (WE) nr 261/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 roku ustanawiające wspólne zasady odszkodowania i pomocy dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lub dużego opóźnienia lotów, uchylające rozporządzenie (EWG) nr 295/91 (Dz.U. UE L z dnia 17 lutego 2004 r.).

Zgodnie z art. 5 ust. 1 powołanego rozporządzenia w przypadku odwołania lotu, pasażerowie, których to odwołanie dotyczy:

- a) otrzymują pomoc od obsługującego przewoźnika lotniczego, zgodnie z art. 8;
 - b) otrzymują pomoc od obsługującego przewoźnika lotniczego, zgodnie z art. 9 ust. 1 lit. a) i art. 9 ust. 2, jak również, w przypadku zmiany trasy, gdy racjonalnie spodziewany czas startu nowego lotu ma nastąpić co najmniej jeden dzień po planowym starcie odwołanego lotu, pomoc określoną w art. 9 ust. 1 lit. b) i c);
 - c) mają prawo do odszkodowania od obsługującego przewoźnika lotniczego, zgodnie z art. 7, chyba że:
 - i) zostali poinformowani o odwołaniu co najmniej dwa tygodnie przed planowym czasem odlotu; lub
 - ii) zostali poinformowani o odwołaniu w okresie od dwóch tygodni do siedmiu dni przed planowym czasem odlotu i zaoferowano im zmianę planu podróży, umożliwiającą im wylot najpóźniej dwie godziny przed planowym czasem odlotu i dotarcie do ich miejsca docelowego najwyżej cztery godziny po planowym czasie przylotu; lub
- (...)) zostali poinformowani o odwołaniu w okresie krótszym niż siedem dni przed planowym czasem odlotu i zaoferowano im zmianę planu podróży, umożliwiającą im wylot nie więcej niż godzinę przed planowym czasem odlotu i dotarcie do ich miejsca docelowego najwyżej dwie godziny po planowym czasie przylotu.

Stosownie zaś do art. 7 ust. 1 cytowanego rozporządzenia: „W przypadku odwołania do niniejszego artykułu, pasażerowie otrzymują odszkodowanie w wysokości: (1) 250 EUR dla wszystkich lotów o długości do 1.500 kilometrów; (2) 400 EUR dla wszystkich lotów wewnątrzspółnotowych dłuższych niż 1 500 kilometrów i wszystkich innych lotów o długości od 1 500 do 3 500 kilometrów; (3) 600 EUR dla wszystkich innych lotów. Przy określeniu odległości, podstawą jest ostatni cel lotu, do którego przybycie pasażera nastąpi po czasie planowanego przylotu na skutek opóźnienia spowodowanego odmową przyjęcia na pokład lub odwołaniem lotu.

Uprawnienie do żądania odszkodowania zostało rozciągnięte na pasażerów lotów opóźnionych, jeżeli z powodu tych lotów poniosą stratę czasu wynoszącą co najmniej trzy godziny, czyli jeżeli przybędą do ich miejsca docelowego co najmniej trzy godziny po pierwotnie przewidzianej przez przewoźnika lotniczego godzinie przylotu. Taką wykładnię przyjął Trybunał Sprawiedliwości w wyroku z dnia 19 listopada 2009 roku w sprawach połączonych C-402/07 i C 432/07 mających za przedmiot wnioski o wydanie na podstawie art. 234 WE orzeczeń w trybie prejudycjalnym, złożone w postępowaniu Christopher S., G. S., A. S. (2) p-ko (...) (C-402/07) oraz S. B., K. L. p-ko A. France SA (C-432-07). Jak zauważył Trybunał „Artykuły 5, 6 i 7 rozporządzenia nr 261/2004 ustanawiającego wspólne zasady odszkodowania i pomocy dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lub dużego opóźnienia lotów należy interpretować w ten sposób, że do celów stosowania prawa do odszkodowania pasażerów opóźnionych lotów można traktować jak pasażerów odwołanych lotów oraz że mogą oni powoływać się na prawo do odszkodowania przewidziane w art. 7 tego rozporządzenia, jeżeli z powodu tych lotów poniosą stratę czasu wynoszącą co najmniej trzy godziny, czyli jeżeli przybędą do ich miejsca docelowego co najmniej trzy godziny po pierwotnie przewidzianej przez przewoźnika lotniczego godzinie przylotu. Niemniej takie opóźnienie nie rodzi po stronie pasażerów prawa do odszkodowania, jeżeli przewoźnik lotniczy jest w stanie dowieść, że odwołanie lub duże opóźnienie lotu jest spowodowane zaistnieniem nadzwyczajnych okoliczności, których nie można było uniknąć pomimo podjęcia wszelkich racjonalnych środków, to jest okoliczności, które pozostają poza zakresem skutecznej kontroli przewoźnika lotniczego”.

Należy zauważyć, że jakkolwiek pozwany zakwestionował powyższe orzeczenie to podkreślenia wymaga, że również wyrokiem z dnia 23 października 2012 r. w połączonych sprawach C-581/10 oraz C-629/10 Trybunał orzekając w składzie (...) potwierdził interpretację Rozporządzenia zaprezentowaną w wyroku C-402/07. W uzasadnieniu wyroku Trybunał zwrócił uwagę, że pasażerowie, których lot jest opóźniony oraz pasażerowie, których lot został odwołany, znajdują się w porównywalnych sytuacjach, dla celów odszkodowania na podstawie rozporządzenia nr 261/2004, ponieważ doznają podobnych niedogodności polegających na stracie co najmniej trzech godzin w stosunku do pierwotnego planu ich lotu. Co więcej pasażerowie z obu grup są praktycznie pozbawieni możliwości swobodnej reorganizacji ich podróży w przypadku poważnego wydarzenia związanego z lotem następującego na krótko przed nim lub w jego trakcie albo odwołania takiego lotu, które prowadzi do zaoferowania zmiany planu podróży. Jeżeli z jakiegos powodu są oni bezwzględnie zmuszeni, by dotrzeć do ich miejsca docelowego w danym momencie, w żaden sposób nie mogą uniknąć straty czasu wynikającej z nowej sytuacji, ponieważ nie mają w tym względzie żadnej swobody.

W okolicznościach niniejszej sprawy poza sporem pozostawał fakt, że lot, którego uczestnikami byli powodowie był opóźniony, zaś czas opóźnienia wynosił ok. 13,5 godziny. Poza sporem pozostał był również fakt, że odległość pomiędzy lotniskiem w T. A. a lotniskiem w W. mierzona metodą trasy po ortodromie wynosi 2 507 kilometrów.

Jak zostało już zauważone, opóźnienie w przylocie nie rodzi po stronie pasażerów prawa do odszkodowania, jeżeli przewoźnik lotniczy jest w stanie dowieść, że odwołanie lub duże opóźnienie lotu jest spowodowane zaistnieniem nadzwyczajnych okoliczności, których nie można było uniknąć, pomimo podjęcia wszelkich racjonalnych środków (art. 5 ust. 3 rozporządzenia), to jest okoliczności, które pozostają poza zakresem skutecznej kontroli przewoźnika lotniczego. Zgodnie z wyrokiem Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości z dnia 22 grudnia 2008 roku w sprawie C -549/07 mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 234 WE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, w postępowaniu F. W. – H. p-ko A. – L. S., jedynie takie problemy techniczne statków powietrznych mogą być następstwem nadzwyczajnych okoliczności, których nie można było uniknąć pomimo podjęci wszelkich racjonalnych

środków, których źródło stanowią zdarzenia, które nie wpisują się w ramy normalnego wykonywania działalności danego przewoźnika lotniczego i nie pozwalają mu na skuteczne nad nimi panowanie.

Na zaistnienie takich właśnie okoliczności powoływał się w niniejszej sprawie pozwany, wskazując, że przyczyną opóźnienia rejsu było kilka awarii samolotów, które uniemożliwiły wykonanie rejsu, ale również podstawienie samolotów zastępczych. Jak wywodził pozwany sytuacji takiej nie mógł przewidzieć.

W tym miejscu przywołać należy ogólną regułę rozkładu ciężaru dowodowego z art. 6 k.c., w myśl której ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Strony są przy tym obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne (art. 232 zd. 1 kpc). Na powódzie spoczywa ciężar udowodnienia faktów uzasadniających jego roszczenie (tak: SN w orz. z dnia 3.10.1969 r., II PR 313/69, OSNCP 1970/9/147), a na stronie pozwanej obowiązek udowodnienia okoliczności uzasadniających jej wniosek o oddalenie powództwa (tak: SN w orz. z dnia 20.04.1982 r., I CR 79/82, LEX nr 8416 i z dnia 13.10.2004 r., III CK 41/04, LEX nr 182092). Powód powinien zatem w rozpatrywanej sprawie udowodnić zasadność i wysokość swych wymagalnych roszczeń, tj. fakt wystąpienia opóźnienia oraz odległość pomiędzy oboma lotniskami, co ma wpływ na wysokość odszkodowania a pozwany powinien z kolei wykazać, że jego postępowanie w tym zakresie było prawidłowe i wystąpienia wskazanego skutku było nieprzewidywalne i niemożliwe do uniknięcia pomimo podjęcia wszelkich racjonalnych środków, a nadto, że usunięcie tej usterki wymagało czasu nie pozwalającego uniknąć opóźnienia w wymiarze wykazanym w niniejszej sprawie.

W ocenie Sądu pozwany nie wywiązał się ze swojego obowiązku. Pozwany nie przedstawił w niniejszym postępowaniu żadnych miarodajnych środków dowodowych pozwalających uznać, że jego postępowanie w tym zakresie było prawidłowe i wystąpienia wskazanego skutku było nieprzewidywalne i niemożliwe do uniknięcia pomimo podjęcia wszelkich racjonalnych środków, a nadto, że usunięcie usterek samolotów wymagało czasu nie pozwalającego uniknąć opóźnienia w wymiarze wykazanym w niniejszej sprawie. W szczególności pozwany, reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, nie zaoferował dowodu z opinii biegłego w zakresie lotnictwa cywilnego. W niniejszej sprawie Sąd nie może posiłkować się ostateczną decyzją Prezesa Urzędu Lotnictwa Cywilnego. Pozwany nie przytoczył wystarczających dowodów na poparcie swych twierdzeń więc ponosi ryzyko niekorzystnego dla siebie rozstrzygnięcia, ponieważ ciężar dowodu, co do tych okoliczności na nim spoczywał (vide wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z 2012-01-18, I ACa 1320/11).

W niniejszym postępowaniu pozwany także nie podjął wystarczającej inicjatywy dowodowej celem wykazania okoliczności zwalniających go z odpowiedzialności za wypłatę odszkodowania, w tym, że usterki w pozostałych samolotach zagrażały bezpieczeństwu pasażerów. Nadmienić należy nadto, że wzmiankowane przez pozwanego usterki, nie dotyczyły bezpośrednio lotu z którego opóźnienia powodowie wywodzili swe żądania, co nakładało na pozwanego także obowiązek wykazania, niemożliwej do wyeliminowania zależności pomiędzy opóźnieniem lotów wywołanych tymi usterekami a objętym niniejszym postępowaniem, czego również nie uczynił.

Z tych wszystkich względów Sąd uznał, że pozwany nie wykazał podstaw do zwolnienia go z odpowiedzialności wynikającej z przepisów powoływanego rozporządzenia i dlatego powodom należy się zryczałtowane odszkodowanie w kwocie 400 euro na podstawie art. 7 ust. 1 pkt b Rozporządzenia (WE) nr 261/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 roku.

Powodom należały się również odsetki za opóźnienie w wypłacie odszkodowania. W myśl art. 481 § 1 k.c. jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Sąd nie uwzględnił jednak żądania zasądzenia odsetek w rozmiarze, w jakim domagali się tego powodowie. Sąd nie podzielił stanowiska powodów, że pozwany popadł w opóźnienie już w dniu następnym po dacie planowanego przylotu samolotu do W.. Nie ulega wątpliwości, że roszczenie o zapłatę odszkodowania na podstawie powoływanego wyżej rozporządzenia ma charakter bezterminowy. Stosownie zatem do treści art. 455 k.c. jeżeli termin spełnienia

świadczenia nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania. Wezwanie do zapłaty zostało wysłane w dniu 1 sierpnia 2013 r. Sąd uznał, że korespondencja między pełnomocnikiem powodów a pozwanym miała miejsce na obszarze W., to doręczenie przesyłki poleconej z wezwaniem do zapłaty w zwykłym toku czynności nie trwa dłużej niż 7 dni. Dopuszczalne jest zatem przyjęcie, że wezwanie zostało doręczone pozwanemu najpóźniej w dniu 8 sierpnia 2013 r. Zważywszy, że oznaczony w wezwaniu termin zapłaty odszkodowań upływał 9 sierpnia, należy uznać, że jeden dzień to zbyt krótki okres na przygotowanie i wypłacenie odszkodowań dużej liczbie pasażerów. Wobec tego Sąd uznał, że pozwany popadł w opóźnienie nie w dniu 10 sierpnia 2013 r., lecz w dniu 11 sierpnia 2013 r. i od tej daty zasądził odsetki ustawowe.

Orzekając o kosztach procesu, Sąd kierował się zasadą odpowiedzialności za wynik procesu wyrażoną w art. 98 § 1 i 3 k.p.c. Pozwany, będący stroną przegrywającą sprawę, obowiązany jest zwrócić na rzecz każdego powodów poniesione przez nich koszty procesu obejmujące wynagrodzenie pełnomocnika procesowego w wysokości po 600 zł, ustalone na podstawie § 6 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2002 r., nr 163, poz. 1349 z późn. zm.), opłatę skarbową od udzielonych pełnomocnictw w kwotach po 17 zł oraz uiszczone przez powodów opłaty sądowe od pozwów w kwotach po 30 zł.

SSR Paweł Szymański

Zarządzenie: odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi pozwanego.